

Pentru toate cumpărăturile amintite — grâne, pește, ceară, piei, carne — la Vicina se trimeteau cu regularitate bani. Cele 27 de contracte încheiate de notarul genovez di Predono la Pera, între 1 iulie și 16 august 1281, cu destinația orașului din delta Dunării, cuprind afară de mărfuri și 2038 hiperperi în numerar, reprezentând jumătate din valoarea totală a tranzacțiilor¹. Or, acești bani nu puteau servi decât pentru negoț, pentru achiziționarea produselor din teritoriile românești de la Dunărea de Jos: dovadă clauza fiecărui contract, precizând împărțirea beneficiului ce va rezulta din folosirea sumei respective.

Un loc important l-a ocupat la export și sarea. Ea a fost exploatată pe teritoriul patriei noastre fără întrerupere, din antichitate și pînă la începuturile epocii feudale. Dacă în secolul IX locuitorii din sudul Dunării se aprovizionau, după toate probabilitățile, mai ales din Transilvania², ulterior ei s-au îndreptat spre oceanele din Țara Românească, de unde sarea era coborîtă pînă la Dunăre și depozitată: pînă astăzi există, pe malul de nord al bălții Greaca, punctul «la Slon», ceea ce arată prezența aici a unor magazine permanente datînd poate chiar din epoca conviețuirii romîno-slave³. Importantele orașe din dreapta Dunării, amintite ca atare în secolele XI—XII⁴, și-au adus sarea necesară din teritoriul Țării Românești, unde o găseau în abundență, la fel cum centrele Macedoniei o cumpărau de la raguzani⁵.

Odată cu veacul XIII știrile devin mai precise. La 1222, o diplomă a regelui Andrei al Ungariei dă voie cavalerilor teutoni să transporte sare pe Mureș și pe Olt, în josul apei, în cîte 6 nave, aducînd la întoarcere «alte lucruri». Actul nu precizează cît de departe coborau aceste nave⁶. În schimb, în 1247 Bela al IV-lea, cedînd ordinului Ioaniților stăpînirea asupra Țării Severinului și a unor cnezate românești din Oltenia, le dă, în același timp, cîștigul din vînzarea sării ce le-a «... îngăduit să ducă în chip îndestulător...» spre folosința Țării Severinului și a părților dinspre Bulgaria, Grecia și Cumania. Călugării-ostași aveau libertatea să se aprovizioneze din orice mină a Transilvaniei⁷. Textul precizează deci direcțiile principale de transport: spre sud, Bulgaria și Grecia (probabil teritoriile stăpînite de bizantini) și spre est, Muntenia propriu-zisă. Din felul cum este redactat documentul, rezultă însă că sarea circula

¹ Banii și mărfurile, din acest interval, totalizează 4073 hiperperi și 20 carați 1/2: *Contributions à l'histoire de la domination byzantine...*, p. 147—148 și 168—187 (contractele din 1, 4, 7, 16, 18, 19, 22 — două, 23, 24 — două — și 31 iulie, 16 august și 25 septembrie, *ibidem* nr. I, III, V, VII, IX, X, XVI, XVII, XIX, XXI, XXII, XXIII, XXXII, XXXVI).

² *История на България*, I, Sofia, 1954, p. 74—75 și 128: exploatarea ocnelor și minelor transilvănene a constituit o sursă de venit și pentru clasa feudală stăpînitore din Bulgaria.

³ Eugen Comșa, *Săpături de salvare și cercetări de suprafață în regiunea București*, în SCIV, VI, 1955, 3—4, p. 411, 423, 435—436 (continuitatea populației este aici dovedită din neolitic).

⁴ Vezi mai sus, p. 362. Existau și sărării marine pe coasta bulgară sau în Bugeac (vezi P. Ș. Năsturel, *Așezarea orașului Vicina și țărmul de apus al Mării Negre în lumina unui portulan grec*, în SCIV, VIII, p. 295—305): nu se poate susține că producția acestor sărării era suficientă pentru a aproviziona întreaga Dobroge și toată Bulgaria pînă la Balcani, de la Varna și pînă dincolo de Vidin!

⁵ C. Jireček, *Die Bedeutung von Ragusa in der Handelsgeschichte des Mittelalters*, Wien, 1899, p. 24.

⁶ *DIR*, XI—XIII, C, 1, p. 182—184.

⁷ *DIR*, XIII—XIV—XV, B, p. 2 (și 286); A. Ilieș, *Știri în legătură cu exploatarea sării în Țara Românească pînă în veacul al XVII-lea*, în SMIM, I, 1956, p. 156—157.